

บทที่ ๕

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

สรุปปัญหาการค้าข้าวโพค

ภาวะการค้าข้าวโพคกับต่างประเทศของไทยมีปัญหาเชื่อมโยงมาตั้งแต่ระดับการผลิต การค้าภายในประเทศ จนถึงการค้าเพื่อการส่งออกกับต่างประเทศ ในบางปีการติดต่อขายกับต่างประเทศเป็นไปด้วยความราบรื่น แต่ปรากฏว่าปลายฤดูการส่งมอบ เกิดขาดแคลนข้าวโพคที่จะส่งมอบซึ่งอาจจะเกิดจากผลผลิตตกต่ำ เนื่องจากภาวะกระทบแล้งหรือการกักตุนของพ่อค้าคนกลาง ซึ่งปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นภายในประเทศย่อมส่งผลถึงการค้ากับต่างประเทศ มีการยกเลิกสัญญาหรือขอลดจำนวนส่งมอบการตามสัญญา ในทางตรงกันข้ามการติดต่อขายข้าวโพคกับต่างประเทศ อาจมีผลกระทบกระเทือนจากภาวะการค้าต่างประเทศโดยตรง เช่น การเพิ่มผลผลิตข้าวโพคของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลก เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอาร์เจนติน่า และประเทศสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ทำให้ราคาข้าวโพคของโลกตกต่ำ การขายข้าวโพคกับต่างประเทศซึ่งพึ่งราคาตลาดโลกก็พลอยได้ราคาต่ำไปด้วย มีผลทำให้พ่อค้าส่งออกประสบการขาดทุน การค้าไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร

จากสภาพการค้าข้าวโพคทั้งภายในประเทศ และการค้ากับต่างประเทศดังได้กล่าวมาแล้ว สรุปปัญหาซึ่งมีผลกระทบต่อการค้าข้าวโพคกับต่างประเทศได้ดังนี้

๑. ปัญหาผลผลิตตกต่ำ
๒. ปัญหาราคาภายในประเทศ
๓. ปัญหาระบบการค้ากับตลาดประจำ
๔. ปัญหาราคาขายกับตลาดประจำ

๕. ปัญหาอื่น ๆ

๕.๑ การขาดแคลนเงินทุนของชาวไร่

๕.๒ การให้บริการสินเชื่อ

๕.๓ คู่แข่งชั้น

ปัญหาผลผลิตตกต่ำ

ภาวะการผลิตข้าวโพดของประเทศไทยโดยทั่วไปขึ้นกับปรากฏการณ์ของธรรมชาติ อาศัยน้ำฝนในการเพาะปลูก ผลผลิตที่ได้ไม่สม่ำเสมอและคาดคะเนได้ยาก ชาวไร่ส่วนมากปลูกข้าวโพดตามแบบที่เคยปลูกกันมาแต่โบราณไม่ได้นำเทคนิคสมัยใหม่มาใช้ในการผลิต แม้แต่การใส่ปุ๋ยก็ไม่ได้ได้รับความสนใจจากชาวไร่เท่าที่ควร ผลผลิตต่อไร่จึงมีแนวโน้มตกต่ำมาโดยตลอด ปริมาณการผลิตข้าวโพดที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีเกิดจากการขยายเนื้อที่การเพาะปลูก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำลายป่าสงวนซึ่งในปัจจุบันทางราชการได้กวัดขั่นในเรื่องการทำลายป่าสงวนมากขึ้น โอกาสที่จะเพิ่มผลผลิตได้จึงมีอยู่ทางเดียวคือการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น ปัญหาการผลิตที่ชาวไร่กำลังประสบอยู่ในขณะนี้คือ ผลผลิตตกต่ำ

ปัญหาค่าต้นทุนผลผลิตนอกจากจะทำให้ประเทศขาดรายได้แล้วยังมีผลทำให้การทำสัญญาซื้อขายไม่เป็นไปตามที่ตกลงไว้ มีการยกเลิกสัญญาหรือขอลดจำนวนการส่งมอบในปีที่ผลผลิตตกต่ำ ทำให้สัมพันธภาพทางการค้าในอนาคตของประเทศถูกมองไปในทางที่ไม่ดีอีกด้วย การผิดสัญญาจะทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเจรจาต่อรองขอยกเลิกสัญญาหรือขอลดจำนวนส่งมอบ นอกจากนั้นยังทำให้เสียโอกาสในการขายข้าวโพดทั้งในตลาดประจำและตลาดจร เพราะการค้าโดยทั่วไปความเชื่อถือระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายเป็นเรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่ง นอกเหนือไปจากการแสวงหาผลกำไรจากการค้า ปัญหาผลผลิตตกต่ำจึงเป็นเรื่องหนึ่งที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างรีบด่วน

ข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาผลผลิตตกต่ำ

๑. การพัฒนาการใช้เมล็ดพันธุ์ ชาวไร่โดยทั่วไปจะเก็บเมล็ดข้าวโพดส่วนหนึ่งที่ได้จากการเพาะปลูกไว้สำหรับทำเมล็ดพันธุ์ในอัตราส่วนไร่ละ ๓-๔ กก. พันธุ์ที่ใช้ปลูก

โดยทั่วไปคือพันธุ์แก้วเตมาลา โดยปกติเมล็ดพันธุ์เมื่อปลูกหลายรุ่นแล้วจะให้ผลผลิตต่ำลง จะต้องมี การบำรุงให้เมล็ดพันธุ์สมบูรณ์อยู่เสมอ ซึ่งอาจทำได้โดยการผสมพันธุ์เพื่อเพิ่มผลผลิตและหาพันธุ์ใหม่ที่เหมาะสม ในปัจจุบันทางราชการโดยกรมส่งเสริมการเกษตร ได้ศึกษาค้นพันธุ์ข้าวโพดใหม่ เรียกว่าพันธุ์สุวรรณ ๑ ซึ่งให้ผลผลิตสูงและสามารถต่อต้านโรคราน้ำค้างได้เป็นอย่างดี จากการจัดทำแปลงสาธิตข้าวโพดพันธุ์สุวรรณ ๑ ปี ๒๕๒๐/๒๕๒๑ ของกองส่งเสริมพืชพันธุ์กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปรากฏว่า การใช้พันธุ์สุวรรณ ๑ อย่างถูกวิธีและใส่ปุ๋ยอย่างเพียงพอจะให้ผลผลิตสูงสุดถึง ๙๒๐ กิโลกรัมต่อไร่^๑ จากแปลงสาธิต อำเภอพระพุทธบาทจังหวัดสระบุรี เฉลี่ยผลผลิตทั่วประเทศได้ผลผลิตประมาณ ๔๐๐ - ๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่^๒ ในขณะที่การใช้พันธุ์แก้วเตมาลาปลูกได้ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ ๓๓๓ กิโลกรัมต่อไร่^๓

ในค่านับต้นทุนการผลิตสำหรับการเปลี่ยนมาใช้ข้าวโพดพันธุ์สุวรรณ ๑ ชาวไร่ที่จักเมล็ดพันธุ์เองจะเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเพียงไร่ละ ๓-๔ บาทเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องมาจากเมล็ดพันธุ์สุวรรณ ๑ มีราคาประมาณกิโลกรัมละ ๕ บาท สูงกว่าเมล็ดพันธุ์แก้วเตมาลาเพียงกิโลกรัมละ ๑ บาทเท่านั้น (พันธุ์แก้วเตมาลากิโลกรัมละ ๔ บาท) อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ในการปลูกไร่ละประมาณ ๓-๔ กิโลกรัม จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนไปใช้

^๑ กลม สมบัติศิริ, "ภาวะการผลิตข้าวโพดประจำปี ๒๕๒๐/๒๕๒๑" (กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๒๑) (อัครสำเนาะ).

^๒ กรมส่งเสริมการเกษตร, "ข้าวโพดพันธุ์สุวรรณ ๑" (อัครสำเนาะ).

^๓ กลม สมบัติศิริ, "ภาวะการผลิตข้าวโพดประจำปี ๒๕๒๐/๒๕๒๑" (อัครสำเนาะ).

พันธุ์สุพรรณ ๑ ชาวไร่ลงทุนเพิ่มเพียงเล็กน้อยเท่านั้นแต่จะได้ผลผลิตที่เพิ่มขึ้นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวไร่ที่ให้พ่อค้าท้องถิ่นซึ่งเป็นนายทุนจัดหาเมล็ดพันธุ์ให้จะไม่ต้องลงทุนเพิ่มเลยแต่จะได้รายได้เพิ่มขึ้น

ปัจจุบันการใช้น้ำข้าวโพดพันธุ์สุพรรณ ๑ ทั่วประเทศมีประมาณร้อยละ ๕๐ การที่จะมีการปรับปรุงงานส่งเสริมการใช้น้ำพันธุ์ใหม่นี้ให้ทั่วถึงทั้งประเทศ ซึ่งมีพื้นที่การเพาะปลูกในปี ๒๕๒๑/๒๒ ถึง ๕.๒๓ ล้านไร่ จะสามารถเพิ่มผลผลิตได้ถึง ๖๐-๗๐ กก./ไร่ โดยประมาณโดยไม่ต้องขยายพื้นที่การเพาะปลูก

การปรับปรุงงานส่งเสริมการใช้น้ำพันธุ์สุพรรณ ๑ ควรจะได้เสนอความรู้ให้แก่ชาวไร่ทั้งในคาน เอกสารเผยแพร่และการจัดทำแปลงสาธิตในแหล่งผลิตข้าวโพดที่สำคัญอย่างทั่วถึง เพราะการจัดทำแปลงสาธิตเป็นการชี้ให้เห็นถึงผลการเปลี่ยนแปลงที่ดีที่สุดและสร้างความเชื่อถือได้มากที่สุด

๒. การปรับปรุงการใช้น้ำ การใช้น้ำในปัจจุบันยังไม่เป็นที่นิยมของชาวไร่ข้าวโพด เหตุผลสำคัญคือ ไม่ต้องการเพิ่มต้นทุนการผลิตเพราะมีต้นทุนน้อย เหตุผลอีกประการหนึ่งคือ ชาวไร่ยังไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการใช้น้ำอย่างแท้จริง ประเด็นที่ควรแก้ไขคือ

(๑) การหามาตรการลดราคาปุ๋ย ในปัจจุบันชาวไร่โดยทั่วไปใช้น้ำปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๑๓ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ ซึ่งเป็นสัดส่วนระหว่าง N : P : K. (ไนโตรเจน : ฟอสฟอรัส : โปแตสเซียม) ในอัตราส่วน ๕๐-๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ ในขณะที่ปุ๋ยมีราคาประมาณกิโลกรัมละ ๔-๕ บาท ชาวไร่ต้องลงทุนสำหรับค่าปุ๋ยไร่ละประมาณ ๑๖๐-๒๕๐ บาท นอกจากนี้ราคายังมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายห้ามการนำเข้าจากต่างประเทศ ต้นทุนในการใช้น้ำปุ๋ยจึงเพิ่มขึ้นด้วย

นายวิเชียร โชนิอาภานันท์, "การผลิตและการค้าข้าวโพด" (กรุงเทพมหานคร : กรมการค้าต่างประเทศ) (อัครสำเนา).

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาคือ รัฐบาลควรหาทางลดราคาปุ๋ยในปัจจุบัน โดยอนุญาตให้มีการนำเข้าอย่างเสรี นอกจากนี้ยังควรให้สิทธิพิเศษในการนำเข้าแก่ ชุมมุสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย เช่น ลดหรือยกภาษีขาเข้า เพื่อส่งเสริมให้ชาวไร่ซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์ท้องถิ่นได้ใช้ปุ๋ยในราคาถูก

(๒) ให้คำแนะนำถึงประโยชน์และความจำเป็นในการใช้ปุ๋ยแก่ชาวไร่ เพื่อให้ชาวไร่มีความมั่นใจว่าการลงทุนเพิ่มโดยการใส่ปุ๋ยจะทำให้ได้รับผลได้เพิ่มขึ้น การให้คำแนะนำที่ดีที่สุดคือ การจัดทำแปลงสาธิตควบคู่ไปกับการแนะนำทางคำบรรยาย หรือเอกสารชี้แจง จากการจัดทำแปลงสาธิต ปี ๒๕๒๐/๒๕๒๑^๑ ของกองส่งเสริมพืชพันธุ์ กรมวิชาการเกษตร พบว่า ผลผลิตเฉลี่ยจากแปลงสาธิตในจังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นแหล่งผลิตข้าวโพดที่สำคัญแห่งหนึ่ง โดยจัดทำแปลงสาธิต ๕๐๐ ไร่ ในแปลงที่ใส่ปุ๋ยได้ผลผลิตเฉลี่ย ๔๐๔ กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนแปลงที่ไม่ได้ใส่ปุ๋ยได้ผลผลิตเพียง ๒๔๗ กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงผลได้ผลเสียแล้วปรากฏว่ามีผลได้ใกล้เคียงกับทุนที่ลงเพิ่มไปในการใส่ปุ๋ย ดังนี้

ผลผลิตเพิ่ม ๔๐๔ - ๒๔๗	=	๑๑๗ กิโลกรัมต่อไร่
ราคาผลผลิตในท้องที่	=	๑.๔๕ บาทต่อกิโลกรัม
คิดเป็นรายได้เพิ่ม	=	๑๖๕.๖๕ บาทต่อไร่
อัตราส่วนการใส่ปุ๋ย	=	๔๐ กิโลกรัมต่อไร่
ราคาปุ๋ยประมาณ	=	๔ บาทต่อกิโลกรัม
คิดเป็นต้นทุนเพิ่ม	=	๑๖๐ บาทต่อไร่

^๑ กลม สมบัติศิริ, "ภาวะการผลิตข้าวโพดประจำปี ๒๕๒๐/๒๕๒๑" (อัครสำเน).

จากการเปรียบเทียบผลได้ผลเสียจะเห็นว่า การใส่ปุ๋ยในการปลูกข้าวโพด ข้าวไร่ได้ผลกำไรเพิ่มขึ้นน้อยมาก แต่การใส่ปุ๋ยไม่ได้มีผลในปีเดียว แต่จะให้ผลต่อคุณภาพของดินในระยะยาว การปลูกข้าวโพดโดยไม่ใส่ปุ๋ยจะทำให้ดินเสื่อมได้ในเวลา ๒ หรือ ๓ ปี เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรจะได้ชี้ให้ชาวไร่เข้าใจถึงความสำคัญ จุดนี้

(๓) การบำรุงดินที่อีกประการหนึ่งคือ การปลูกพืชหมุนเวียนจำพวก พืชตระกูลถั่ว โดยปกติข้าวโพดจะปลูกในต้นฤดูฝนระหว่างเดือนเมษายน-สิงหาคม ระยะเวลาที่ควรปลูกพืชตระกูลถั่วคือระหว่างเดือนสิงหาคม-พฤศจิกายน พืชตระกูลถั่วที่ปลูก เช่น ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ฯลฯ หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ซากต้นและใบจะมีธาตุไนโตรเจนอยู่มาก ซึ่งธาตุนี้จะเป็นประโยชน์แก่ข้าวโพดที่จะปลูกในปีต่อไป เป็นการเพิ่มผลผลิตอีกทางหนึ่ง นอกเหนือจากการใส่ปุ๋ย นอกจากจะเป็นการบำรุงดินให้มีคุณภาพดีแล้ว การปลูกพืชตระกูลถั่วหมุนเวียนยังช่วยให้ชาวไร่มีรายได้พิเศษนอกเหนือจากการปลูกข้าวโพดอีกด้วย ควรที่จะมีการแนะนำและส่งเสริมให้ชาวไร่มีการปลูกเพิ่มขึ้นด้วย

๓. การกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช วัชพืชของข้าวโพดคือ ต้นหญ้าเล็ก ๆ หรือไม้ล้มลุกต่าง ๆ วัชพืชจะคอยแย่งอาหารและแสงแดดจากต้นข้าวโพด ทำให้ข้าวโพด เจริญเติบโตไม่เต็มที่และให้ผลผลิตตกต่ำ การกำจัดวัชพืชโดยปกติชาวไร่ใช้วิธีจ้างคนถาง ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกจำนวนมากอาจจะเกิดปัญหา การขาดแคลนคนถาง การกำจัดวัชพืชที่ได้ผลดีและสะดวกกว่าการใช้คนถาง คือ การใช้ยาเคมี โดยทั่วไปชาวไร่มักคิดว่า การใช้ยาเคมีต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงเกินไป ความจริงเมื่อเทียบกันแล้วค่าใช้จ่ายระหว่างวิธีทั้งสองต่างกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

สุพจน์ เฟื่องฟูพงศ์, "ปัญหาการปลูกข้าวโพดในประเทศไทย," วารสาร สมาคมพ่อค้าข้าวโพดและพืชพันธุ์ไทย ๓ (มีนาคม ๒๕๒๐), หน้า ๑๔-๑๕.

การใช้แรงงานคนถาง

ถางไร่ ๑ ไร่ ใน ๑ วัน ใช้คน	๔ คน
ค่าจ้างวันละ	๑๔ - ๒๐ บาทต่อคน
รวมค่าใช้จ่ายถางไร่ ๑ วันประมาณ	๗๕ บาท

การใช้ยาเคมี

จ้างคนฉีดยาเคมีไร่ละ	๔ - ๕ บาท
ยาเคมีราคากิโลกรัมละ	๑๓๐ บาทต่อกิโลกรัม
ใช้ยาเคมีในอัตราส่วน	๐.๕ กิโลกรัมต่อไร่
รวมค่าใช้จ่ายใช้ยาเคมี ๑ ไร่ ประมาณ	๗๐ บาท

จะเห็นว่าค่าใช้จ่ายในการปราบวัชพืชทั้งสองวิธีใกล้เคียงกัน แต่การใช้ยาเคมีถ้ามีการใช้อย่างถูกวิธีและฉีดในเวลาที่เหมาะสมจะสามารถทำลายวัชพืชได้ดีกว่าการถางโดยใช้แรงงานคน การที่ชาวไร่ไม่นิยมใช้ยาเคมีเนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจ จึงนิยมใช้วิธีเก่าคือการใช้แรงงานคนซึ่งแน่ใจว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

ในการแก้ปัญหาทางราชการควรได้ส่งเสริมการใช้วิธีการแบบใหม่ในการปราบวัชพืช ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับชาวไร่ที่มีพื้นที่เพาะปลูกขนาดใหญ่ วิธีการส่งเสริมควรจัดให้มีการอบรมทางวิชาการแก่ตัวแทนชาวไร่หรือตัวแทนสหกรณ์ท้องถิ่น เรื่องการใช้ยาเคมีในการกำจัดวัชพืช เพื่อบุคคลเหล่านั้นจะได้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปถ่ายทอดให้แก่ชาวไร่ นอกจากการให้ความรู้ทางวิชาการแล้วควรจะได้จัดทำแปลงทดลองหรือแปลงสาธิตในท้องที่ซึ่งเป็นแหล่งปลูกข้าวโพดจำนวนมาก เพื่อให้ชาวไร่ได้เห็นการปฏิบัติจริง ๆ ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นและผลของการส่งเสริมของทางราชการ การจัดทำแปลงทดลอง กลไกจะมีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองทำให้มีความเชื่อถือและมั่นใจในสิ่งที่เจ้าหน้าที่แนะนำช่วยให้การส่งเสริมของทางราชการได้ผลดีตามความมุ่งหมาย

นอกจากวัชพืชซึ่งคอยรบกวนความเจริญเติบโตของข้าวโพดแล้ว ศัตรูที่สำคัญสำหรับข้าวโพดอีกจำนวนหนึ่งคือ สัตว์ที่กัดกินข้าวโพดเป็นอาหาร เช่น ตั๊กแตน หนอนเจาะฝัก หนอนเจาะลำต้นและหนุ โดยเฉพาอย่างยิ่งตั๊กแตนเคยทำความเสียหายให้แก่ชาวไร่ข้าวโพดในภาคกลางอย่างมาก โดยระบาคมากที่สุดในปี ๒๕๑๗ ตัวเลขผลความเสียหายจากตั๊กแตน มีดังนี้

ตารางที่ ๒๔ แสดงผลความเสียหายของไร่ข้าวโพดจากตั๊กแตน

พศ.	๑ จำนวนพื้นที่เสียหาย	๒ พื้นที่เพาะปลูกทั้งประเทศ
๒๕๑๕	๘๕๗, ๖๘๗	๖, ๒๓๑, ๐๐๐
๒๕๑๖	๑, ๘๕๔, ๑๑๔	๗, ๐๔๒, ๐๐๐
๒๕๑๗	๒, ๗๘๘, ๖๓๗	๗, ๗๔๘, ๐๐๐
๒๕๑๘	๑, ๓๑๕, ๓๖๘	๘, ๐๐๒, ๐๐๐
๒๕๑๙	๖๔๘, ๒๑๘	๘, ๓๒๘, ๘๐๐
๒๕๒๐	๒๘๑, ๕๘๓	๘, ๕๐๒, ๐๐๐ ^๓

- ที่มา :
- ๑ กองป้องกันและกำจัดศัตรูพืช กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
  - ๒ วารสารสมาคมพ่อค้าข้าวโพดและพืชพันธุ์ไทย, ธันวาคม ๒๕๑๘
  - ๓ กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

จากตารางที่ ๒๔ จะเห็นได้ว่าผลความเสียหายจากการระบาดของตั๊กแตนเริ่มลดลงตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ ซึ่งเป็นปีที่ทางราชการโดยกองป้องกันและกำจัดศัตรูพืชได้ทำการปราบอย่างไ้ผลโดยมีการสำรวจพื้นที่ที่ตั๊กแตนระบาดทั้งทางภาคพื้นดินและภาคอากาศ

การปราบศึกแตนไชยาเคมีดี ๒ ระยะ คือการปราบในฤดูร้อนประมาณเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน ก่อนการปลูกข้าวโพด และการปราบในฤดูเพาะปลูกระหว่างเดือนพฤศจิกายน-ตุลาคม เสียค่าใช้จ่ายในการปราบประมาณไร่ละ .๕๕ บาท

ในปัจจุบันการปราบศึกแตนซึ่ง เป็นศัตรูพืชที่สำคัญของข้าวโพดในอดีตได้ผลดีขึ้นทำให้ผลความเสียหายลดลงได้มาก จุดสำคัญของการกำจัดศัตรูพืชคือการปราบได้ทันเวลา การป้องกันทำได้ยากมาก เพราะศัตรูพืชสามารถเจริญเติบโตได้เสมอในขณะที่มีอุณหภูมิและความชื้นที่เหมาะสม ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่อง ศัตรูพืชคือ กอ-ป้องกันและกำจัดศัตรูพืชควรจะได้ขยายงานการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยเน้นความสำคัญของศัตรูพืชชนิดอื่น ๆ นอกเหนือจากการกำจัดศึกแตน ซึ่งเคยทำได้ผลมาแล้ว เร่งเร้าให้ชาวไร่เข้าใจและเอาใจใส่ดูแลป้องกันการระบาดของศัตรูพืช โดยรีบแจ้งให้ทางราชการทราบเมื่อปรากฏว่ามีการระบาดเพื่อหาทางป้องกันแต่เนิ่นเมื่อ การปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำจัดศัตรูพืชก็ควรจะได้กระทำด้วยความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์

ปัญหาราคากายในประเทศไทย

การจำหน่ายข้าวโพดในประเทศไทยแบ่งออกได้เป็น ๒ ช่วงคือ จากชาวไร่จำหน่ายให้พ่อค้าท้องถิ่น จากพ่อค้าท้องถิ่นจำหน่ายให้แก่พ่อค้าคนกลางในกรุงเทพฯ หรือผู้ส่งออก แต่ละช่วงของการจำหน่ายมีปัญหาที่เกิดขึ้นไม่เหมือนกัน ดังนี้

๑. การจำหน่ายจากชาวไร่ถึงพ่อค้าท้องถิ่น ปัญหาเกิดขึ้นเนื่องจากการจำหน่ายข้าวโพดของชาวไร่ส่วนใหญ่ต้องอาศัยพ่อค้าท้องถิ่น ชาวไร่น้อยรายที่จำหน่ายข้าวโพดให้แก่สหกรณ์ท้องถิ่นและพ่อค้ารายอื่น เหตุผลที่ชาวไร่ต้องขายข้าวโพดให้กับพ่อค้าท้องถิ่นคือ ชาวไร่มีข้อมูลพัฒนาเงินทุนกับพ่อค้าท้องถิ่นต้องชำระดอกเบี้ย และเงินต้นเป็นข้าวโพดตามที่ตกลงไว้ประการหนึ่ง และสาเหตุอีกประการหนึ่งคือพ่อค้าท้องถิ่นเข้าไปรับซื้อข้าวโพดถึงไร่ ชาวไร่ไม่ตองยุ่งยากในการขนข้าวโพด

ออกจากไร่ จากเหตุผลที่พ่อค้าท้องถิ่นเป็นนายทุนใหญ่ในการซื้อข้าวโพด ทำให้ราคาข้าวโพดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดัท้องถิ่นไม่เป็นไปตามระบบตลาด ชาวไร่โดยทั่วไปจะถูกกดราคาข้าวโพดที่อยู่ที่อยู่ไกลเส้นทางการขนส่งซึ่งต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการขนส่งมากกว่าปกติ ราคาข้าวโพดในระยะหลังการเก็บเกี่ยวจะต่ำมาก เนื่องจากถูกบังคับให้ขายทิ้งที่ถูกบังคับทางหนี้สิน และถูกบังคับทางความจำเป็นต้องการใช้เงิน ชาวไร่ถึงแม้จะไม่มีหนี้สินกับพ่อค้าท้องถิ่นก็ไม่มีทุนในการเก็บข้าวโพดไว้รอขายในขณะที่มีราคาแพง ราคาข้าวโพดจะเริ่มสูงขึ้นเมื่อพ่อค้าท้องถิ่นรวบรวมข้าวโพดได้จำนวนมากแล้ว พ่อค้าท้องถิ่นจะเริ่มเก็บกักข้าวโพดไว้รอขายเมื่อได้ราคาดี ช่องว่างของราคาข้าวโพดจึงเกิดขึ้นถึงแม้ราคาข้าวโพดจะสูงขึ้นแต่ผู้ที่ได้รับประโยชน์ไม่ใช่ชาวไร่ผู้ปลูกข้าวโพด แต่กลายเป็นพ่อค้าท้องถิ่นซึ่งเป็นพ่อค้าคนกลางระดับหนึ่งของวงการข้าวโพด

๒. การจำหน่ายจากพ่อค้าท้องถิ่นถึงพ่อค้าส่งออก เนื่องจากในภาวะการค้าข้าวโพดปัจจุบันข้าวโพดจะตกอยู่ในมือของพ่อค้าท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ นอกจากพ่อค้าท้องถิ่นแล้ว จะมีพ่อค้าขายส่งอีกประเภทหนึ่งที่มีข้าวโพดอยู่ในครอบครอง พ่อค้าระดับท้องถิ่นเหล่านี้จะเก็บข้าวโพดไว้รอขายเมื่อมีราคาสูงขึ้น ภาวะการค้าข้าวโพดในปัจจุบันซึ่งมีการกำหนดโควตาการส่งออกมีส่วนส่งเสริมการกักตุนข้าวโพดเป็นอย่างมาก การขายข้าวโพดให้ประเทศญี่ปุ่นและไต้หวันซึ่งเป็นการขายจำนวนมาก มีการทำสัญญาขายล่วงหน้า กำหนดจำนวนการส่งออกเป็นระยะ ๆ พ่อค้าระดับท้องถิ่น ซึ่งหมายถึงทั้งพ่อค้าท้องถิ่นและพ่อค้าขายส่งในท้องถิ่นสามารถประมาณได้ว่าในระยะใดพ่อค้าส่งออกมีความต้องการข้าวโพดมากน้อยเพียงใด มีการกักตุนข้าวโพดไว้รอขายในระยะใกล้กำหนดส่งออกในราคาที่สูงขึ้น พ่อค้าส่งออกซึ่งมีความจำเป็นต้องส่งข้าวโพดออกตามสัญญาที่ทำไว้กับต่างประเทศจำเป็นต้องยอมซื้อข้าวโพดในราคาที่แพงกว่าปกติแม้ในบางปีจะต้องขาดทุนจากการขาย เพราะการผิดสัญญานอกจากจะถูกปรับโดยสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยในอัตราตันละ ๕๐๐ บาทแล้วยังทำให้เสียชื่อเสียงทางการค้าอีกด้วย

การกักตุนข้าวโพดของพ่อค้าระดับท้องถิ่นในปัจจุบัน นับวันจะยิ่งมีการรวมตัวกันสร้างพลังความสามารถในการกักตุนเพิ่มขึ้น ในแหล่งผลิตหลายแห่งพ่อค้าได้สร้างยุ้งฉางเพื่อเก็บข้าวโพดเพิ่มขึ้น ซึ่งจะยิ่งเป็นปัญหาต่อระบบการค้าข้าวโพดเพื่อการส่งออกกับต่างประเทศ

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าพ่อค้าระดับท้องถิ่นจะเป็นคนกลางที่สร้างความยุ่งยากให้กับวงการค้าข้าวโพดทั้งระดับภายในประเทศและระดับการส่งออก แต่ก็ยังเป็นคนกลางที่จำเป็นที่ต้องมีอยู่ต่อไป เนื่องจากเป็นเงินทุนที่สำคัญของชาวไร่ พ่อค้าระดับท้องถิ่นโดยเฉพาะพ่อค้าท้องถิ่นอาจจะให้ชาวไร่กู้เงินลงทุนปลูกข้าวโพดโดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์ใด ๆ เลย สิ่งที่ต้องแก้ไขคือหาทางลดโอกาสในการกักตุนข้าวโพดให้น้อยลงและพยายามรักษาระดับราคาข้าวโพดให้ขึ้น-ลงตามภาวะปกติให้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาการค้าภายในประเทศ

ก. การจำหน่ายจากชาวไร่ถึงพ่อค้าท้องถิ่น มีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. ขยายกำลังความสามารถและประสิทธิภาพของระบบสหกรณ์การเกษตร
สหกรณ์ท้องถิ่นซึ่งดำเนินการเกี่ยวกับค้าการเกษตรซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาลนั้นในปัจจุบัน การดำเนินงานยังมีประสิทธิภาพต่ำ สาเหตุสำคัญคือ สหกรณ์มีบริการให้สมาชิกไม่เพียงพอแก่ความต้องการ บริการส่วนใหญ่ที่สมาชิกต้องการคือ การกู้เงินเพื่อใช้ในการปลูกข้าวโพด นอกจากนั้นก็ยังมีบริการอื่น ๆ เช่น การจำหน่ายข้าวโพด ความรู้ทางการเกษตร ฯลฯ ในปัจจุบันชาวไร่จำนวนมากไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์เหตุผลก็คือ สหกรณ์มีจำนวนจำกัดไม่ทั่วถึง และชาวไร่ไม่เห็นความสำคัญในการสมัครเป็นสมาชิก รัฐบาลควรส่งเสริมงานของสหกรณ์ทั้งในด้านปริมาณและประสิทธิภาพให้สามารถบริการชาวไร่ทั้งในด้านการให้กู้เงินลงทุน การส่งเสริมผลผลิตและการจำหน่ายผลผลิต การสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ของชาวไร่จะช่วยให้ชาวไร่มีแหล่งเงินกู้ที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย สามารถจำหน่ายข้าวโพดในราคายุติธรรมแทนการขายให้พ่อค้าท้องถิ่นซึ่งได้ราคาต่ำ เพราะชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

รับซื้อข้าวโพดจากสหกรณ์ท้องถิ่นเป็นประจำทุกปีอยู่แล้ว จะเห็นได้ว่าการขยายกำลังความสามารถและประสิทธิภาพของระบบสหกรณ์การเกษตร เป็นการแก้ปัญหาที่ตรงเป้าหมาย สมควรที่รัฐบาลจะได้เร่งดำเนินการ ดังนี้

- (๑) เพิ่มจำนวนสหกรณ์การเกษตรในแหล่งปลูกข้าวโพดให้ทั่วถึง
- (๒) เพิ่มจำนวนเงินทุนสำหรับให้สมาชิกของแต่ละสหกรณ์กู้โดยพิจารณาจากความสามารถและขนาดของแต่ละสหกรณ์
- (๓) ปรับปรุงงานด้านการให้บริการจำหน่ายสินค้า โดยแต่ละสหกรณ์ควรมีสถานที่สำหรับเก็บรักษาผลผลิตของสมาชิก เช่น ฉาง ยุ้ง และควรมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์สำหรับขนส่งผลผลิตของสมาชิก เครื่องสี สำหรับบริการสมาชิก

๒. ขยายงานและประสิทธิภาพการรับซื้อข้าวโพดในราคาประกันขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ในปัจจุบันเมื่อราคาข้าวโพดตกต่ำกว่าเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งอาจจะเกิดจากภาวะผลผลิตของโลกเพิ่มขึ้นมากหรือการกดราคาการรับซื้อจากพ่อค้า องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรจะตั้งหน่วยรับซื้อในราคายุติธรรม ซึ่งเป็นราคาที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดให้เป็นราคาประกัน แต่การปฏิบัติงานยังทำได้ไม่ทั่วถึง องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรรับซื้อได้เพียงร้อยละ ๐.๕ โดยประมาณของการค้าข้าวโพด

ข้อเสนอแนะการขยายงานและประสิทธิภาพการรับซื้อข้าวโพดในราคาประกัน คือ

๑. รัฐบาลควรเพิ่มเงินช่วยเหลือในการรับซื้อข้าวโพดในราคาประกัน และ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรควรปรับปรุงประสิทธิภาพในการหมุนเวียนเงินสำรองเพื่อรับซื้อข้าวโพดเมื่อเกิดราคาคงต่ำอย่างมาก ให้มีความสามารถรับซื้อประมาณ ๑๐-๑๕% ของความต้องการของชาวไร่

๒. องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรควรปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินการให้มีความคล่องตัวทันต่อภาวะการค้า เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของชาวไร่เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ราคาคงต่ำอย่างมาก

ข. การจำหน่ายจากพ่อค้าท้องถิ่นถึงพ่อค้าส่งออก มีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. ปรับปรุงกำหนดการส่งมอบในการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

การทำสัญญาส่งมอบข้าวโพดโดยปกติจะกำหนดจำนวนการส่งมอบเป็นตัวเลขปรากฏในสัญญาว่าแต่ละเดือนจะมีการส่งมอบจำนวนเท่าใด ยกเว้นในปลายปีการค้าที่จะกำหนดจำนวนที่แน่นอนภายหลัง กำหนดการส่งมอบโดยปกติจะเริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคมไปจนถึงเดือนมกราคมหรือกุมภาพันธ์ การกำหนดจำนวนส่งมอบดังกล่าวทำให้พ่อค้าท้องถิ่นซึ่งมีข้าวโพดอยู่ในมือรู้ได้แน่ชัดว่าเมื่อใดที่ความต้องการข้าวโพดจะเพิ่มขึ้น และจะกักตุนข้าวโพดไว้ในมือเพื่อทำให้เกิดการขาดแคลนข้าวโพดในตลาด หลังจากนั้นก็จะขึ้นราคาข้าวโพด

จะเห็นได้ว่าการระบุจำนวนการส่งมอบในสัญญาซื้อขายล่วงหน้าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการกักตุนสินค้า ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการกักตุนสินค้าในกรณีนี้คือการปรับปรุงการระบุกำหนดจำนวนการส่งมอบโดยกำหนดระยะเวลาให้สั้นเข้า โดยควรกำหนดจำนวนการส่งมอบเฉพาะในระยะหลังการเก็บเกี่ยวใหม่ ๆ ซึ่งเป็นระยะที่มีข้าวโพดออกสู่ตลาดจำนวนมาก เช่นเดือนสิงหาคม-พฤศจิกายน การส่งมอบหลังจากนั้นให้ผู้แทนฝ่ายประเทศไทยเสนอจำนวนส่งมอบล่วงหน้าเป็นแต่ละเดือนไป โดยแจ้งล่วงหน้าก่อนกำหนดการส่งมอบ ๒๐ หรือ ๔๕ วัน แต่ไม่ควรกำหนดระยะส่งมอบให้ยาวเกินไป เพื่อป้องกันการกักตุน การแก้ไขปัญหการกักตุนสินค้าจะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนข้าวโพดในการส่งมอบให้แก่ผู้ซื้อต่างประเทศได้

๒. จัดตั้งตลาดซื้อขายล่วงหน้า (Commodity Exchange)

ตลาดซื้อขายล่วงหน้ามีลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นตลาดที่มีสถานที่ปรากฏชัดแจ้ง ตั้งอยู่ในศูนย์การค้าสินค้านั้น ๆ ตลาดซื้อขายล่วงหน้ามีลักษณะเป็นหน่วยงานอิสระ ตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจของกฎหมายว่าด้วยตลาดซื้อขายล่วงหน้าโดยเฉพาะ ดำเนินกิจการภายในกรอบของกฎหมาย มีสภากรรมการหรือคณะกรรมการของตลาดซื้อขายล่วงหน้าทำหน้าที่บริหารงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นธรรม มีประสิทธิภาพภายใต้กฎเกณฑ์

ที่กำหนดไว้ นอกจากนั้นจะต้องมีกลุ่มบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งสำหรับทำหน้าที่ควบคุมและตรวจสอบการบริหารงานของตลาดซื้อขายล่วงหน้า เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของรัฐและผู้ถือหุ้นในการดูแลรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม

การซื้อขายในตลาดซื้อขายล่วงหน้า มีทั้งการซื้อขายเงินสดหรือส่งมอบทันทีกับการซื้อขายล่วงหน้าหรือการส่งมอบในอนาคต จึงทำให้เกิดราคาขึ้น ๒ ราคา คือ ราคาซื้อขายทันทีกับราคาล่วงหน้า ความแตกต่างของราคาทั้ง ๒ จะปรากฏในรูปของ Premium และ Discount ในตลาดซื้อขายเงินสด (ซึ่งเป็นตัวแสดงภาวะอุปสงค์และอุปทาน) หากความต้องการมีมากกว่าราคาซื้อขายเงินสดจะมี Premium เหนือราคาซื้อขายล่วงหน้า หากความต้องการในตลาดซื้อขายเงินสดมีน้อย ราคาเงินสดก็จะมี Discount แต่โดยปกติราคาซื้อขายเงินสดจะต่ำกว่าราคาล่วงหน้า เนื่องจากราคาล่วงหน้าจะต้องรวมค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาด้วย

การซื้อขายจะอาศัยการทำสัญญาเป็นหลักประกัน เนื่องจากในขณะที่ทำการซื้อขายพืชผลไม่ได้อยู่ที่ตลาดซื้อขายล่วงหน้า โดยปกติจะมีการวางเงินประกัน (Margin) ซึ่งคิดตามมูลค่าพืชผลที่ทำสัญญาซื้อขาย ผู้ที่เกี่ยวข้องทำการซื้อขายล่วงหน้า ซึ่งต้องจดทะเบียนเป็นสมาชิกแบ่งออกได้เป็น ๒ พวกคือ

Hedgers คือผู้ที่มีพืชผลอยู่ในความครอบครองหรือมีกรรมสิทธิ์อยู่และได้ทำการขายล่วงหน้าหรือซื้อล่วงหน้าไว้แล้ว โดยประสงค์จะทำให้การขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของราคาพืชผลที่น้อยที่สุด บุคคลพวกนี้ได้แก่ชาวไร่ผู้ผลิต ผู้ส่งออก โรงงานที่ใช้น้ำมันเป็นวัตถุดิบ เจ้าของกิจการโซลิต เป็นต้น

Speculators หรือ Spreader คือผู้ที่เข้ามาทำการซื้อขายล่วงหน้าเพื่อเก็งกำไร คนพวกนี้ประสงค์จะทำให้ได้กำไรจากการเปลี่ยนแปลงหรือความแตกต่างของราคาพืชผลมีมากที่สุด โดยวิธีเก็งกำไรจากความแตกต่างของระยะเวลาการส่งมอบในทางปฏิบัติผู้ทำการซื้อขายทั้ง ๒ พวกจะไม่ได้เข้าไปทำการซื้อขายในตลาดซื้อขายล่วงหน้าด้วยตัวเอง แต่จะมีนายหน้า (Brokerage firm หรือ Commission house)

ทำหน้าที่แทน โดยเสียค่านายหน้าและวางเงินประกันสัญญาซื้อขาย (Margin) ให้แก่นายหน้าตามอัตราที่กำหนด

ในการทำสัญญาซื้อขายจะต้องระบุเรื่องที่สำคัญ ๓ ประการคือ

ปริมาณ

ราคา

ระยะเวลาส่งมอบ

สำหรับปริมาณจะต้องมีการกำหนดตายตัวเป็น round lot เช่น ๑๐๐ ตัน ๕๐๐ ตัน หรือ ๑,๐๐๐ ตัน พร้อมทั้งกำหนดคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดด้วย ราคาในตลาดซื้อขายล่วงหน้าจะเป็นราคาที่เปิดเผยและกำหนดเป็นราคาขั้นต่ำและขั้นสูงไว้สำหรับการซื้อขายแต่ละวัน ส่วนการส่งมอบตามแต่ละตกลงกันระหว่างคู่กรณี แต่จะต้องมีข้อกำหนดของตลาดซื้อขายล่วงหน้าว่ากำหนดส่งมอบจะต้องไม่เกินระยะเวลาที่ تعیین

สำนักงานที่สำคัญในตลาดซื้อขายล่วงหน้าคือ สำนักงานหักบัญชี (Clearing house) สำนักงานหักบัญชีทำหน้าที่สำคัญ ๓ ประการคือ

๑. รับผิดชอบสถานะบัญชีของบรรดานายหน้าซึ่งยังไม่ได้หักบัญชีเมื่อปิดตลาดในแต่ละวัน
๒. รับฝากเงินประกันสัญญาซื้อขาย (Margin) จากนายหน้าซึ่งเงินจำนวนนี้ นายหน้ารับมาจาก Hedgers หรือ Speculators
๓. เรียกเก็บเงินประกันเริ่มต้น (Original Margin) จากผู้ประกอบธุรกิจซื้อขายล่วงหน้าที่จะเขียนเป็นสมาชิกของตลาดซื้อขายล่วงหน้าไว้จำนวนหนึ่งตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย เงินที่หักไว้นี้เป็นกำบังให้กับผู้ซื้อขายปฏิบัติตามพันธะของตนโดยเคร่งครัด

การดำเนินงานของสำนักงานหักบัญชีจะมีรายได้จากค่าธรรมเนียมที่ให้บริการตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น นอกจากนั้นยังมีรายได้จากดอกเบี้ยเงินฝาก เงินค่าปรับ และค่าขายแบบพิมพ์ต่าง ๆ แก่สมาชิก

ตลาดซื้อขายล่วงหน้าจะทำให้ระดับราคามีความยุติธรรมมากขึ้นสำหรับชาวไร่ และพ่อค้าทั่วไป เพราะราคาจะขึ้นลงตามความต้องการของผู้ซื้อและความสามารถในการสนองตอบของผู้ผลิต นอกจากนั้นยังเป็นหลักประกันได้ว่าราคาพืชผลจะไม่ตกต่ำจนเกินสมควร ชาวไร่ผู้ผลิตจะมีความมั่นใจในการลงทุนมากขึ้น ในตลาดซื้อขายล่วงหน้าจะมีราคาล่วงหน้าแจ้งให้ทราบ ชาวไร่สามารถแน่ใจได้ว่าจะได้รับราคาเท่าไร หรือแม้แต่ในขณะที่รอการเก็บเกี่ยว ชาวไร่ก็อาจจะบอกขายพืชผลได้ ขายไปแล้วอาจจะซื้อกลับมา และขายออกไปอีกก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับราคาที่เราพอใจจะขาย การตั้งตลาดซื้อขายล่วงหน้าจะเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้ชาวไร่พยายามรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อใช้ประโยชน์ของตลาดซื้อขายล่วงหน้าและการใช้เครดิตทางธนาคาร

อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งตลาดซื้อขายล่วงหน้าเป็นเรื่องที่ควรจัดทำในระยะยาว เนื่องจากเป็นโครงการที่ต้องลงทุนมาก จะต้องมีเครื่องอำนวยความสะดวกที่จำเป็นอย่างเพียงพอ เช่น ยุ้ง ฉาง หรือไซโล และต้องมีผู้ที่มีความสามารถในการดำเนินงานสำหรับเริ่มทำงานด้วย

พิจารณาถึงความเหมาะสมของพืชผล ชาวโพทนต์ไต้หวันมีความเหมาะสมสำหรับการจัดตั้งตลาดซื้อขายล่วงหน้า เนื่องจากชาวโพทนต์สามารถเก็บไว้ได้นานโดยไม่สูญเสียหรือเสื่อมคุณภาพโดยเร็ว ทั้งนี้เพื่อให้การซื้อขายสามารถดำเนินการได้ตลอดปี นอกจากนั้นมาตรฐานการจัดชั้นของคุณภาพก็สามารถกำหนดได้แน่นอนตามประกาศของกระทรวงพาณิชย์ การเปรียบเทียบคุณภาพและราคาสามารถทำได้สะดวก การค้าชาวโพทนต์ในประเทศในปัจจุบันเป็นไปโดยเสรี รัฐบาลไม่ได้เข้ามามีส่วนในการควบคุมค่านราคาหรือการผลิต ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของการค้าในตลาดซื้อขายล่วงหน้า มีการแข่งขันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายจำนวนมากอย่างเสรี จะเห็นได้ว่า การจัดตั้งตลาดซื้อขายชาวโพทนต์ล่วงหน้ามีโอกาสที่จะเป็นไปได้มาก ทั้งนี้การจัดตั้งตลาดซื้อขายล่วงหน้าจะต้องสอดคล้องกับการเพิ่มผลผลิตด้วย เพราะในตลาดซื้อขายล่วงหน้าจะต้องมีพืชผลที่เสนอขายจำนวนมาก

การจัดตั้งตลาดซื้อขายข้าวโพดล่วงหน้า (Corn Exchange) ต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมาก และต้องการผู้ชำนาญงานในการเริ่มงานครั้งแรก โครงการนี้จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ ในด้านเงินทุนควรที่จะได้มีการชักชวนให้ธนาคารพาณิชย์และบริษัทเอกชนทั่ว ๆ ไป เข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุนและการบริหารงาน โดยรัฐบาลให้ความช่วยเหลือในด้านการจัดตั้ง เช่น การออกกฎหมายสำหรับตลาดซื้อขายล่วงหน้า สถานที่จัดตั้ง การขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ

ถึงแม้ว่าการจัดตั้งตลาดซื้อขายล่วงหน้าของข้าวโพดจะมีปัญหาในการจัดตั้ง แต่ในปัจจุบันนักธุรกิจส่วนใหญ่ได้มีความรู้ความเข้าใจระบบการค้าสมัยใหม่มากขึ้น แม้แต่ในวงการค้าข้าวโพดของกลุ่มพ่อค้าคนจีนก็มีการใช้เครดิตในการซื้อขายกันอยู่แล้ว มีตลาดกลางข้าวโพดซึ่งกำหนดขึ้นเองในวงการค้าอยู่ในบริเวณทรงวาด วงเวียนสี่สิบสองกรกฎา และหัวลำโพงมีการซื้อขายแบบใช้เครดิตโดยยังไม่มีการส่งมอบ อาศัยความเชื่อถือเป็นหลักประกัน จึงเชื่อได้ว่าตลาดซื้อขายข้าวโพดล่วงหน้าจะเป็นที่นิยมของพ่อค้าข้าวโพดในเมืองไทย แม้ว่าจะต้องลงทุนในการจัดตั้งจำนวนมาก แต่โครงการนี้ก็เป็นที่มองเห็นความสำเร็จในอนาคตได้ไม่ยาก จึงควรที่รัฐบาลจะได้ให้ความสนใจจัดตั้งขึ้นในอนาคต

การจัดตั้งตลาดซื้อขายล่วงหน้าสำหรับข้าวโพดในประเทศไทยมีปัญหาที่คาดว่า จะเป็นอุปสรรคในการดำเนินการคือ

๑. ชาวไร่โดยทั่วไปขาดแคลนเงินทุนในการสต็อกข้าวโพดไว้ขายเมื่อมีราคาสูง ส่วนใหญ่มีภาระผูกพันทางการเงินกับพ่อค้าท้องถิ่นมักต้องขายผลผลิตเพื่อเป็นการหักหนี้ในช่วงเริ่มเก็บเกี่ยวข้าวโพด จึงไม่มีโอกาสเก็บข้าวโพดไว้ขายได้หรือเก็บได้ก็เป็นเพียงส่วนน้อย

๒. อัตราดอกเบี้ยในประเทศไทยอยู่ในระดับสูง เป็นค่าใช้จ่ายที่สูงถ้าจะเก็บข้าวโพดไว้รอขาย

๓. อุปสรรคสำคัญอีกข้อคือ การขาดการคาดคะเนผลผลิตที่แน่นอน การรายงาน
ภาวะการผลิตของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทำให้เข้าไม่ทันความต้องการ

๔. การใช้ข่าวสารทางการตลาดยังมีน้อย ผู้ที่อยู่ในวงการส่วนใหญ่ได้แก่ ชาวไร่
และพ่อค้าท้องถิ่นขาดการติดตามภาวะการตลาดอย่างใกล้ชิดและทันเหตุการณ์

ปัญหาระบบการค้ากับตลาดประจำ

การค้าข้าวโพดระหว่างไทยกับต่างประเทศ ประเทศที่เป็นลูกค้าที่สำคัญที่สุด คือ
ประเทศญี่ปุ่น รองลงมาคือไต้หวันซึ่งจัดเป็นลูกค้าประจำ ปริมาณการขายข้าวโพดใน
แต่ละปีประเทศไทยขายในประเทศญี่ปุ่นประมาณร้อยละ ๕๐ ของการขายทั้งหมด ไต้หวัน
ประมาณร้อยละ ๒๐ จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องรักษาตลาดทั้ง ๒ ไว้ เหตุผลอีก
ประการหนึ่งซึ่งทำให้ประเทศญี่ปุ่นเป็นลูกค้าที่สำคัญสำหรับประเทศไทย คือ ประเทศไทย
เสียดุลการค้าประเทศญี่ปุ่นมาโดยตลอด การขายข้าวโพดให้ประเทศญี่ปุ่นจะเป็นทางช่วย
ลดดุลการค้าซึ่งเสียเปรียบแก่ประเทศญี่ปุ่นลงได้บ้าง

ประเทศไทยเริ่มค้าข้าวโพดกับประเทศญี่ปุ่นในปี ๒๕๐๑ และเริ่มทำสัญญาซื้อขาย
ล่วงหน้าโดยรัฐบาลเป็นตัวแทน ในปี ๒๕๐๕/๐๖ เหตุที่ต้องมีการทำสัญญาขายล่วงหน้าก็
เพื่อป้องกันการแย่งกันขายตัดราคาและการเสนอขายเกินกว่าปริมาณที่มีไว้ขาย การทำ
สัญญา รัฐบาลจะกำหนดโควตาการส่งออกให้ผู้ส่งออกแต่ละราย สำหรับไต้หวันเริ่มมี
การทำสัญญาซื้อขายเช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่นในปี ๒๕๑๓/๑๔

ปัจจุบันการค้าข้าวโพดระบบจัดสรรโควตาสำหรับตลาดประจำทั้งสอง กำลัง
ก่อให้เกิดปัญหา มาก เพราะการกำหนดโควตาเป็นการจำกัดความสามารถในการบริหาร
งานของผู้ส่งออก ทำให้ผู้ส่งออกขาดการกระตือรือร้นต่อภาวะตลาดที่เปลี่ยนแปลงอยู่
ตลอดเวลา นอกจากนี้การกำหนดโควตาก็ยังทำให้ผู้ถึงกว่าไรทำการกักตุนข้าวโพด ทำให้

ราคาข้าวโพดในประเทศสูงเกินสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะ ๒ ปีที่ผ่านมา คือ ในปีการค้า ๒๕๑๘/๒๐ - ๒๕๒๐/๒๑ ผลผลิตในประเทศตกต่ำเนื่องจากภาวะฝนแล้ง ไม่มีข้าวโพดส่งมอบตามสัญญา ทำให้เกิดผลเสียต่อวงการค้า พืชส่งออกประสมการ ขาคูหนุ่ในส่วนการขายตามสัญญาซึ่งตกลงกับตลาดประจำและยังมีข้อร้องเรียนจากผู้ส่งออก ว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการจัดสรรโควตา ผู้ส่งออกบางรายขอรับโควตาเพื่อนำไป ขายให้ผู้ส่งออกรายอื่นไม่ได้ทำการค้าข้าวโพดด้วยตนเอง ปัญหาที่ควรจะมีการพิจารณา แก้ไขคือ ควรมีการยกเลิกระบบโควตาสำหรับการค้าข้าวโพดกับต่างประเทศหรือไม่

ข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาระบบการค้ากับตลาดประจำ

การขายข้าวโพดให้ตลาดประจำทั้งสอง คือ ประเทศญี่ปุ่นและไต้หวัน ซึ่ง ในปัจจุบันใช้ระบบจัดสรรโควตานั้น รัฐบาลเคยเปลี่ยนให้เป็นระบบการค้าเสรีคือ ไม่มีข้อจำกัดจำนวนการขายเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๗/๐๘ แต่ก็เกิดปัญหาการแย่งกันขายตัด ราคา แม้ว่าจะได้กำหนดราคาส่งออกขั้นต่ำ ผู้ส่งออกก็หลีกเลี่ยงโดยทำสัญญาขายตาม ราคาที่รัฐบาลกำหนดไว้ แต่มีการคืนเงินส่วนลดให้แก่ผู้ซื้อภายหลัง ผลจากการให้ค้า เสรีทำให้ผู้ส่งออกซึ่งแย่งกันขายตัดราคาไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญา มีการละทิ้งสัญญาเกิดผล เสียต่อการค้าของประเทศ การขายโดยการกำหนดโควตาจึงเป็นผลดีต่อการค้าข้าวโพด ระหว่างประเทศในแง่ที่ว่าทำให้ระบบการค้าเป็นไปโดยราบรื่น ป้องกันการแย่งกันขาย ตัดราคาซึ่งจะเป็นผลเสียต่อวงการค้าข้าวโพด การแย่งกันขายตัดราคาทำให้พืชส่งออกขาย

ข้าวโพดได้ราคาต่ำ จะส่งผลกระทบต่อชาวไร่ทำให้ชาวไร่ขายข้าวโพดได้ราคาต่ำ นอกจากนั้นยังมีผลเสียต่อผู้ส่งออกรายย่อย ๆ กล่าวคือ การตัดราคาทำให้ผู้ส่งออกที่มีทุนน้อยไม่สามารถขายแข่งกับผู้ส่งออกรายใหญ่ได้ ถ้าปล่อยให้มีการแย่งกันขายตัดราคาต่อไปการค้าข้าวโพดของประเทศจะตกอยู่ในมือของพ่อค้าส่งออกรายใหญ่ ๆ เพียงไม่กี่ราย และเมื่อถึงจุดนั้นแล้วผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนมากที่สุดคือชาวไร่ การจกโคเวต้าจึงเป็นระบบการค้าที่เหมาะสมสำหรับการค้าข้าวโพดกับตลาดประจำ

เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งทำให้ระบบโคเวต้ายังคงจำเป็นสำหรับการค้าข้าวโพดของไทยคือ ถ้าปล่อยให้มีการค้าโดยเสรีประเทศผู้ซื้อทั้งสองคือ ประเทศญี่ปุ่นและไต้หวันจะซื้อข้าวโพดส่วนมากหรือทั้งหมดจากบริษัทซึ่งเป็นบริษัทของคนในประเทศของตน เช่น บริษัทซูมิโตโมโชยีไทยแลนด์ จำกัด (SUMITOMO SHOJI THAILAND Co., LTD.) และบริษัทมิซึบิชิ (ประเทศไทย) จำกัด (MISUBISHI COMPANY THAILAND Co., LTD) ของประเทศญี่ปุ่น และบริษัทไทยจุฑาทradeดิ้งแอนด์เดเวลอปเม้นท์ จำกัด (THAI CHUNG TRADING AND DEVELOPMENT Co., LTD) ของไต้หวัน เหตุผลที่ประเทศทั้งสองจะซื้อข้าวโพดจากบริษัทดังกล่าว เนื่องจากบริษัทเหล่านั้นดำเนินการค้าข้าวโพดอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานมีความเข้าใจสภาพการค้าข้าวโพดของไทยได้เป็นอย่างดี มีความสามารถในการรวบรวมข้าวโพดได้และที่สำคัญที่สุด คือ ความเชื่อถือในทางการค้าเนื่องจากเป็นคนเชื้อชาติเดียวกัน การเปิดให้มีการค้าเสรีจะทำให้ผู้ส่งออกของไทยตกอยู่ในฐานะลำบาก

ขอเสนอแนะสำหรับปัญหาการค้ากับตลาดประจำ (ประเทศญี่ปุ่นและไต้หวัน) เห็นว่าควรจะยังคงมีการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสำหรับประเทศทั้งสอง โดยกรมการค้าต่างประเทศเป็นผู้จัดสรรโควตาให้แก่ผู้ส่งออก เช่นที่ไต้หวันทำอยู่ในปัจจุบันแต่ควรปรับปรุงดังนี้

๑. การเตรียมข้อมูล ก่อนเดินทางไปทำสัญญาซื้อขายของทุก ๆ ปี คณะผู้แทนรัฐบาลคือสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยควรเตรียมข้อมูลให้เรียบร้อยและเชื่อถือได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลผลผลิตข้าวโพด เพื่อให้การทำสัญญาซื้อขายไม่เกิดปัญหาขึ้น

ภายหลังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นอกจากเตรียมข้อมูลแล้ว ควรจะได้พิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นในปีที่ผ่านมา คณะผู้แทนควรร่วมกันพิจารณาปัญหาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อนำไปเป็นข้อต่อรองกับประเทศผู้ซื้อ

๒. การกำหนดจำนวนส่งมอบ รายละเอียดในการทำสัญญาซื้อขาย โดยปกติจะสรุปจำนวนส่งมอบแต่ละเดือนไว้อย่างชัดเจน ยกตัวอย่างกำหนดการส่งมอบตามสัญญาซื้อขายที่ทำกับประเทศญี่ปุ่นในปี ๒๕๒๐/๒๑ ดังนี้

สิงหาคม	๒๕๒๐	๓๐,๐๐๐	เมตริกตัน		
กันยายน	๒๕๒๐	๕๐,๐๐๐	เมตริกตัน		
ตุลาคม	๒๕๒๐	๘๐,๐๐๐	เมตริกตัน		
พฤศจิกายน	๒๕๒๐	๑๕๐,๐๐๐	เมตริกตัน (อย่างต่ำ)	๑๕๐,๐๐๐	เมตริกตัน (อย่างสูง)
ธันวาคม	๒๕๒๐	๑๕๐,๐๐๐	เมตริกตัน (อย่างต่ำ)	๑๗๐,๐๐๐	เมตริกตัน (อย่างสูง)
มกราคม	๒๕๒๑	๑๕๐,๐๐๐	เมตริกตัน (อย่างต่ำ)	๑๗๐,๐๐๐	เมตริกตัน (อย่างสูง)
กุมภาพันธ์	๒๕๒๑	—	เมตริกตัน (อย่างต่ำ)	๑๐๐,๐๐๐	เมตริกตัน (อย่างสูง)
				<u>๒๐๐,๐๐๐</u>	เมตริกตัน (อย่างต่ำ) <u>๗๕๐,๐๐๐</u> เมตริกตัน (อย่างสูง)

การกำหนดจำนวนการส่งมอบแต่ละเดือนในสัญญาซื้อขายทำให้พ่อค้าท้องถิ่นซึ่งมีข้าวโพดอยู่มาก ใช้ตัวเลขเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการกักตุนข้าวโพด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะเดือนพฤศจิกายน - มกราคม ซึ่งกำหนดจำนวนส่งมอบไว้สูงจะเป็นระยะที่ชาวไร่โดยทั่วไปขายข้าวโพดหมดแล้ว พ่อค้าท้องถิ่นซึ่งมีข้าวโพดอยู่ในครอบครองจะเริ่มกักตุนไม่ยอมปล่อยข้าวโพดให้ออกมาสู่ตลาด ทำให้ราคาข้าวโพดภายในประเทศสูงขึ้นกว่าที่ควรจะเป็น

ข้อเสนอแนะในการพิจารณาจำนวนการส่งมอบ คือ ไม่ควรกำหนดจำนวนการส่งมอบให้มีระยะยาวหรือกำหนดเฉพาะในระยะที่เริ่มมีการเก็บเกี่ยวข้าวโพดใหม่ ๆ ซึ่งเป็นระยะที่มีข้าวโพดออกสู่ตลาดจำนวนมาก เช่น อาจกำหนดเฉพาะเดือนสิงหาคม-ธันวาคม เพราะในระยะหลังเดือนธันวาคมราคาข้าวโพดในประเทศจะได้รับอิทธิพลจากการกักตุนของพ่อค้า

ในค่านปริมาณการส่งมอบสำหรับกำหนดการส่งมอบแต่ละงวดสามารถปรับปรุงให้มากขึ้นได้ตามความต้องการของประเทศผู้ซื้อ และตามความเหมาะสมทางด้านความสามารถในการส่งมอบ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความสามารถของไซโลซึ่งมีกำลังการผลิตประมาณเดือนละ ๒๐๐,๐๐๐ - ๒๕๐,๐๐๐ ตัน ตัวอย่างปริมาณส่งมอบ

สิงหาคม	๕๐,๐๐๐	เมตริกตัน		
กันยายน	๔๐,๐๐๐	เมตริกตัน		
ตุลาคม	๑๕๐,๐๐๐	เมตริกตัน (อย่างต่ำ)	๑๕๐,๐๐๐	เมตริกตัน (อย่างสูง)
พฤศจิกายน	๑๕๐,๐๐๐	เมตริกตัน (อย่างต่ำ)	๑๗๐,๐๐๐	เมตริกตัน (อย่างสูง)
ธันวาคม	๑๕๐,๐๐๐	เมตริกตัน (อย่างต่ำ)	๑๗๐,๐๐๐	เมตริกตัน (อย่างสูง)

การแก้ไขการกำหนดจำนวนการส่งมอบซึ่งได้เสนอความเห็นข้างต้นจะทำให้การคาดคะเนความต้องการข้าวโพคในตลาดทำได้ยากขึ้น พ่อค้าท้องถิ่นจะต้องรับภาระการเสี่ยงมากขึ้นหากยังต้องการกักตุนข้าวโพค จะช่วยทำให้การกักตุนข้าวโพคของพ่อค้าท้องถิ่นหมดไปหรือมีน้อยลง

ปัญหาราคายากับตลาดประจำ

ตลาดประจำซึ่งหมายถึงประเทศญี่ปุ่นและไต้หวัน นับได้ว่าเป็นตลาดประจำเพราะได้มีการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากันเป็นประจำทุกปี ทั้งสองประเทศเป็นลูกค้ารายสำคัญของประเทศไทยซื้อข้าวโพคจากไทยเป็นประจำเนืองมาก แต่ในขณะที่เดียวกันก็เป็นลูกค้าที่ประเทศไทยต้องเสียเปรียบอยู่เป็นประจำโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องราคา

การคำนวณราคาในการขายข้าวโพคให้แก่ประเทศทั้งสองมีหลักในการคำนวณเดียวกันตามที่ประเทศไทยทำสัญญากับประเทศญี่ปุ่น คือ ใช้ราคาเฉลี่ยล่วงหน้าของราคา F.O.B. ชิคาโก ซึ่งเป็นราคาที่ประเทศญี่ปุ่นซื้อข้าวโพคจากประเทศสหรัฐอเมริกาบวกกับการระวางในการขนส่งข้าวโพคจากประเทศสหรัฐอเมริกาถึงประเทศญี่ปุ่น แล้วลบด้วยการระวางในการขนส่งข้าวโพคจากประเทศไทยถึงประเทศญี่ปุ่น ผลลัพธ์เป็นราคา F.O.B.

กรุงเทพฯ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดในการคำนวณราคาคงแล้ว จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยเป็นฝ่ายเสียเปรียบประเทศผู้ซื้อทั้งสองเป็นอย่างมาก พิจารณาได้ดังนี้

๑. การใช้ราคา F.O.B. ชิคาโก เป็นหลักในการคำนวณถึงแม้จะเป็นราคาล่วงหน้าเฉลี่ยทั้งเดือนแทนการใช้ราคาต่ำสุดหรือสูงสุด ๓ จุดเช่นในอดีตก็ยังไม่ยุติธรรมสำหรับประเทศไทย เพราะการปลูกข้าวโพดของชาวไร่ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีกรรมวิธีการปลูกที่ทันสมัย เสียต้นทุนการผลิตต่ำและได้ผลผลิตต่อไร่สูง ผลผลิตต่อไร่ในสหรัฐอเมริกาเฉลี่ยประมาณ ๘๓๐ - ๘๖๐ กิโลกรัม ในขณะที่ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของประเทศไทยประมาณ ๓๖๐ กิโลกรัม การนำเอาราคา F.O.B. ชิคาโกมาเป็นหลักในการคำนวณราคา F.O.B. กรุงเทพฯ จึงเป็นเรื่องที่ประเทศไทยต้องเสียเปรียบอย่างมาก

๒. การคิดค่าระวางจากประเทศสหรัฐอเมริกาถึงประเทศญี่ปุ่น วิธีซึ่งใช้ในการขนส่งเป็นเรือขนาดใหญ่ซึ่งสามารถบรรทุกข้าวโพดได้คราวละหลายหมื่นตันและขนถ่ายตามเมืองท่าใหญ่ ๆ ทำให้ค่าระวางระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกาถึงประเทศญี่ปุ่นเมื่ออัตราค่าขนส่งต่อหน่วยที่ต่ำ นอกจากนั้นการขนส่งข้าวโพดจากประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งทำการขนถ่ายตามเมืองท่าใหญ่ ๆ ของประเทศญี่ปุ่นที่มีเครื่องมือในการขนถ่ายที่ทันสมัยจะมีอัตราการขาดน้ำหนักต่ำหรือไม่มีการขาดน้ำหนักในการขนถ่ายเลย จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ค่าระวางจากประเทศสหรัฐอเมริกาถึงประเทศญี่ปุ่นมีตัวเลขที่ต่ำเมื่อเทียบกับค่าระวางที่คิดจากประเทศไทย ซึ่งใช้เรือที่บรรทุกได้ครั้งละไม่กี่หมื่นหมื่นตันและต้องนำส่งถึงท่าเรือเล็ก ๆ ซึ่งถ้าใช้เรือใหญ่ขนถ่ายจะต้องลำเลียงลงเรือเล็กอีกต่อหนึ่งซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม ทำให้การขนส่งข้าวโพดจากประเทศไทยมีค่าระวางต่อหน่วยสูงกว่าการขนส่งจากประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากนั้นการขนถ่ายข้าวโพดไทยตามท่าเรือเล็กยังมีค่าใช้จ่ายในการขาดน้ำหนักอีกประการหนึ่งด้วย ซึ่งช่วยทำให้ค่าระวางจากประเทศไทยไปประเทศญี่ปุ่นสูงกว่าค่าระวางจากประเทศสหรัฐอเมริกาถึงประเทศญี่ปุ่น จึงมีผลทำให้ราคา F.O.B. กรุงเทพฯ ซึ่งประเทศญี่ปุ่นซื้อข้าวโพดจากประเทศไทยต่ำกว่าหรือใกล้เคียงกับราคา F.O.B. ชิคาโกอย่างไม่น่าเป็นไปได้

ปัญหาการค้าขายกับตลาดประจำมิได้เกิดขึ้นกับประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น การทำสัญญา
ขายข้าวโพดให้แก่ไต้หวัน ซึ่งยึดถือหลักเกณฑ์เดียวกับประเทศญี่ปุ่น จึงทำให้ประเทศไทย
ต้องเสียเปรียบในการขายข้าวโพดแก่ประเทศผู้ซื้อประจำอีกประเทศหนึ่งด้วย การแก้ปัญห
การค้าขายตามสัญญาที่ทำกับประเทศญี่ปุ่นได้ก็เชื่อไว้ว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดจากไต้หวัน
ได้ด้วย

ข้อเสนอแนะการแก้ปัญหการค้าขายกับตลาดประจำ

๑. ควรจะได้มีการเจรจาหาหนทางกรณีการค้าขายข้าวโพดเสียใหม่โดย
เสนอราคาข้าวโพดในตลาดประเทศไทย ซึ่งคำนวณจากต้นทุนการผลิตในประเทศและภาวะ
ความต้องการและการสนองตอบในประเทศ ราคาข้าวโพดในประเทศอาจจะสูงกว่าราคา
F.O.B. ของสหรัฐอเมริกาบ้าง เนื่องจากระบบการเพาะปลูกข้าวโพดในประเทศไทย
ยังมีประสิทธิภาพต่ำกว่าระบบการเพาะปลูกข้าวโพดของประเทศสหรัฐอเมริกา แต่เมื่อ
คำนวณถึงค่าขนส่งซึ่งเรือไทยส่งถึงท่าเรือเล็ก ๆ แล้ว ราคาย่อมถูกกว่าราคาที่ซื้อจาก
ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่าเรือซึ่งอยู่ตามเกาะเล็กเกาะน้อย ซึ่งการ
ซื้อข้าวโพดจากประเทศสหรัฐอเมริกาจะต้องใช้เรือเล็กลำเลียงอีกต่อหนึ่ง จากการศึกษา
พบว่า การลำเลียงข้าวโพดจากเมืองท่าโกจิมาซึ่งอยู่ปลายเกาะกิวชิวไปยังเมืองโอกินาวา
ประเทศญี่ปุ่นจะต้องเสียค่าธรรมเนียมอีก ๑๒ เหรียญสหรัฐต่อตัน ในขณะที่ค่าธรรมเนียมจาก
ประเทศไทยถึงประเทศญี่ปุ่น ๑๒.๗๕ เหรียญสหรัฐต่อตัน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าถึงแม้การทำสัญญาซื้อขายข้าวโพดระหว่าง
ประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นจะใช้ราคาข้าวโพดในตลาดประเทศไทยแทนการใช้ราคา F.O.B.
ชิคาโกเป็นเกณฑ์ในการคำนวณก็ตาม ประเทศญี่ปุ่นก็จะไม่เสียเปรียบใด ๆ เลย โดย
เฉพาะอย่างยิ่งการขนส่งตามเมืองท่าทางตะวันตกของประเทศ ซึ่งการขนส่งจาก
ประเทศไทยทำให้สะดวกกว่าการขนส่งจากประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งจะขนมาจากทาง
ตะวันออกของประเทศ

๒. ในกรณีการใช้ราคา F.O.B. ชิคาโกเป็นเกณฑ์ในการคำนวณราคาขาย โดยปรับด้วยตัวเลขค่าระวางจากประเทศสหรัฐอเมริกาถึงประเทศญี่ปุ่นและค่าระวางจากประเทศไทยถึงประเทศญี่ปุ่นนั้น ควรจะได้เจรจาแก้ไขการคิดค่าระวางจากประเทศสหรัฐอเมริกาถึงประเทศญี่ปุ่น โดยนำค่าระวางที่ประเทศญี่ปุ่นจะต้องจ่ายในการขนถ่ายที่ทำเรือเล็กมากำหนดด้วย ต้องคำนวณว่าการขนถ่ายที่ทำเรือเล็กมีจำนวนเปอร์เซ็นต์เท่าไร ของข้าวโพคนำเข้าทั้งหมดคิดเป็นค่าระวางเพิ่มขึ้นอีกเท่าไร นำมาถ่วงเฉลี่ยจึงจะเป็นการคิดค่าระวางที่ยุติธรรม ตัวเลขดังกล่าวนี้ประเทศญี่ปุ่นจะสามารถทราบได้จากสถิติการนำเข้า

การเจรจาแก้ไขรายละเอียดในสัญญา ถึงแม้ว่าจะเป็นภาระทำให้ยากลำบาก แต่ได้มีการชี้แจงรายละเอียดให้ประเทศคู่สัญญาคือประเทศญี่ปุ่น - - ใต้หัวข้อว่า ประเทศเรามีความจำเป็นอย่างไรในการที่ต้องขอแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว และการแก้ไขนั้น ๆ ประเทศคู่สัญญาก็ไม่เสียเปรียบจนทำไม่ได้เพียงแต่จะได้อำไรจากการซื้อข้าวโพดลดลงจำนวนหนึ่งเท่านั้น ซึ่งถ้ามุ่งถึงฐานะทางเศรษฐกิจที่รุ่งเรืองมากกว่าแล้วก็ควรที่จะเห็นใจประเทศที่ด้อยกว่า คาดว่าประเทศญี่ปุ่นรวมทั้งประเทศสาธารณรัฐจีนคงให้ความเห็นใจประเทศไทย ซึ่งตกอยู่ในฐานะเสียเปรียบทางการค้ามานาน

ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนของชาวไร่

ชาวไร่โดยทั่วไปขาดแคลนเงินทุนในการปลูกข้าวโพด และส่วนมากกู้จากพ่อค้าท้องถิ่น เนื่องจากการกู้จากพ่อค้าท้องถิ่นทำได้ง่ายกว่าการกู้ยืมจากสถาบันการเงินอื่น ๆ เช่น สหกรณ์หรือธนาคาร พ่อค้าท้องถิ่นให้กู้เงินโดยมีหลักเกณฑ์ง่าย ๆ ชาวไร่บางรายที่มีความสนิทสนมกับพ่อค้าท้องถิ่นก็อาจจะกู้เงินได้โดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ในขณะที่เดียวกันพ่อค้าท้องถิ่นก็เป็นผู้ที่ทำให้เกิดปัญหาแก่ชาวไร่ได้มาก เช่นชาวไร่ชาวโพดบางรายมีที่ดินเป็นของตัวเองแต่ไม่มีทุนในการปลูกข้าวโพดกู้เงินจากพ่อค้าท้องถิ่นโดยต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูง ถ้าการผลิตไม่ได้ผลตามที่คาดหมาย ไม่มีเงินชำระดอกเบี้ยและเงินต้นตามกำหนดอาจถูกยึดที่ดิน ในปีต่อ ๆ มาชาวไร่ก็ต้องกลายเป็นผู้เช่าที่จาก

พ่อค้าท้องถิ่น ความผูกพันทางค่านิยมระหว่างพ่อค้าท้องถิ่นและชาวไร่ นับว่ามีความผูกพันกันแน่นเหนียวมาก โอกาสที่ชาวไร่จะเปลี่ยนแปลงหนี้สินทำได้ยาก เพราะพ่อค้าส่วนมากคิดคอกเบี้ยในอัตราสูง

การกู้ยืมเงินนายทุนมักจะตกลงชำระหนี้พร้อมทั้งดอกเบี้ยเป็นข้าวโพด พืชผลอย่างอื่นหรือเป็นเงินซึ่งเป็นการผูกมัดชาวไร่ตามที่ทำสัญญา โดยปกติพ่อค้าท้องถิ่นมักจะรับชำระหนี้เป็นข้าวโพดเพื่อความสะดวกในการรวบรวมข้าวโพด ถึงแม้ว่าในบางปีที่ข้าวโพดมีราคาสูงชาวไร่ก็ไม่อาจจะขายให้ผู้อื่นรายอื่นได้ ชาวไร่จึงตกอยู่ในฐานะเสียเปรียบพ่อค้าท้องถิ่นซึ่งเป็นนายทุนอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนของชาวไร่

ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนของชาวไร่เป็นปัญหาใหญ่ และเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยาก เพราะจำนวนชาวไร่ที่มีปัญหานั้นมีมาก การที่หน่วยงานใด ๆ จะให้ความช่วยเหลือต้องใช้เงินจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ดีการแก้ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนของชาวไร่มีส่วนให้ชาวไร่มีฐานะดีขึ้นซึ่งจะเป็นผลดีแก่เศรษฐกิจของประเทศ จึงเป็นการสมควรที่จะมีการหาช่องทางแก้ไข ข้อเสนอแนะคือ รัฐบาลควรอย่างยิ่งที่จะเข้ามามีส่วนช่วยเหลือในด้านการให้เครื่องมือเครื่องใช้ในการปรับปรุงที่ดิน ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ของการปลูกข้าวโพด เช่น ค่าถางไร่ ค่าทำร่น ฯลฯ เครื่องมือที่ช่วยเหลือควรให้แก่ชาวไร่ที่อยู่ในรูปของการรวมตัวเป็นกลุ่มหรือชมรมหรือสหกรณ์ เช่นครุให้สหกรณ์เช่ารถแทรกเตอร์ถางไร่ในราคาถูก การแจกหรือให้ยืมเมล็ดพันธุ์ที่ควรแก่การเพาะปลูกคือ พันธุ์สุวรรณ ๑ นอกจากนั้นการช่วยเหลืออีกประการหนึ่งซึ่งควรจะได้จัดทำ คือการจัดทำค่านชลดประทวนให้ทั่วถึง การให้ความช่วยเหลือทางอ้อมแทนที่จะให้ความช่วยเหลือเป็นตัวเงิน เป็นสิ่งที่รัฐบาลมีกำลังความสามารถที่จะทำได้และชาวไร่ก็ไม่มีการะคานหนี้สินแต่ประการใด

ปัญหาการให้บริการไซโล การขนข้าวโพดเข้าให้บริการไซโลไม่ว่าจะขนส่งโดยทางรถยนต์หรือทางเรือ มีปัญหาสำคัญที่ควรจะได้รับแก้ไขดังนี้

๑. การเสียเวลาในการรอคิวเข้าอบข้าวโพด ทั้งนี้เป็นเพราะการเก็บเกี่ยวข้าวโพดส่วนมากอยู่ในระหว่างฤดูฝนทำให้ข้าวโพดมีความชื้นสูง ต้องใช้เวลาในการอบข้าวโพดมากกว่าปกติ ไซโลให้บริการได้ไม่ทันกับความต้องการ พ่อค้าข้าวโพดต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรอคิวเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการอบข้าวโพดในกรุงเทพฯ

การขนส่งทางรถยนต์พ่อค้าข้าวโพดต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มประมาณวันละ ๑๐๐ บาท สำหรับค่าเบี่ยงคนขับรถและค่าเสียโอกาสของการที่รถยนต์ต้องจอดอยู่เฉย ๆ นอกจากนี้ข้าวโพดจะมีความชื้นสูงขึ้นด้วย

สาเหตุอีกประการหนึ่งซึ่งทำให้การให้บริการไซโลล่าช้าเนื่องจากผู้ซื้อประเทศญี่ปุ่นมักกำหนดให้พ่อค้าส่งออกให้บริการไซโลของบริษัท กรุงเทพฯ ฌพีซและไซโลจำกัด ซึ่งพ่อค้าชาวญี่ปุ่นมีทุนรวมอยู่ด้วยเพราะมีบริการที่เชื่อถือได้

๒. ค่าใช้จ่ายเพิ่มพิเศษ นอกเหนือจากค่าบริการไซโล โดยปกติการขนส่งข้าวโพดนิยมบรรจุกระสอบ เมื่อขนข้าวโพดถึงไซโลจะต้องผ่ากระสอบเทข้าวโพดลงเข้าหลุมอบ พ่อค้าข้าวโพดจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มจากค่าลากเกี่ยวกระสอบ ค่าผ่ากระสอบ ค่าเก็บและพับกระสอบประมาณ ๓๐ บาทต่อข้าวโพด ๑ คันรถซึ่งเป็นการจ่ายเพื่อให้ได้รับบริการจากคนงานของไซโลเร็วขึ้น

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการให้บริการไซโล

จากปัญหาที่เกิดขึ้นกับพ่อค้าที่ให้บริการไซโลมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังนี้

๑. กิจการไซโลควรปรับปรุงระบบการบริหารงานให้ได้มาตรฐานเป็นที่เชื่อถือของผู้ให้บริการในประเทศและผู้ซื้อต่างประเทศ เพื่อจะได้มีการกระจายความต้องการอบข้าวโพดไปยังไซโลอื่น ๆ แทนที่จะเป็นบริษัทกรุงเทพฯ ฌพีซและไซโลแห่งเดียวเหมือนที่ผ่านมา

๒. กิจการไซโลควรตรวจสอบเกี่ยวกับค่าบริการต่าง ๆ ที่พ่อค้าชาวโพคต้องเสีย เป็นพิเศษว่ามีรายการใบบ้างที่สามารถตัดทอนได้โดยไม่กระทบกระเทือนการค้า เนินการของไซโล และควรกำกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของไซโลให้ทำงานตามหน้าที่และตามความเหมาะสมด้วย

ปัญหาคู่แข่งชั้น

การจำหน่ายข้าวโพคของประเทศไทยลูกค้าส่วนมากอยู่ในแถบเอเชียซึ่งประเทศผู้ผลิตในแถบนี้ที่เป็นผู้ส่งออกมีจำนวนน้อย ถึงจะมีประเทศผู้ผลิตอยู่บ้างแต่ก็ไซบริโลกในประเทศเป็นส่วนมาก ประเทศไทยจึงนับได้ว่าเป็นประเทศผู้ค้าข้าวโพคที่สำคัญในแถบทวีปเอเชีย

ในด้านการแข่งขัน ประเทศผู้ผลิตที่เป็นคู่แข่งของประเทศไทยที่สำคัญ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศสหภาพโซเวียตซึ่งเป็นผู้ผลิตรายสำคัญของโลก ประเทศญี่ปุ่นและไต้หวันเป็นลูกค้ารายสำคัญของประเทศไทยแต่ซื้อข้าวโพคส่วนใหญ่จากประเทศทั้งสอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีที่ประเทศดังกล่าวทั้งสองสามารถผลิตข้าวโพคได้ผลดีและสามารถขายได้ในราคาต่ำ จะมีผลทำให้ประเทศลูกค้าของไทยคือ ประเทศญี่ปุ่นและไต้หวันซื้อข้าวโพคจากประเทศทั้งสองเพิ่มขึ้นและซื้อข้าวโพคจากประเทศไทยลดลง

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาคู่แข่งขัน

โดยที่ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตรายย่อยเมื่อเทียบกับประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก ทำให้ประเทศไทยมีอำนาจต่อรองกับประเทศญี่ปุ่นและไต้หวันได้น้อย ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาคู่แข่งขันคือ ต้องพยายามรักษาตลาดที่สำคัญดังกล่าวไว้ให้มั่นคงโดยการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้าประจำปี และพยายามปรับปรุงคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐานตามที่ลูกค้าต้องการอยู่เสมอ นอกจากนี้การเพิ่มผลผลิตก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาคู่แข่งขันได้ ทั้งนี้จะต้องมีการเพิ่มผลผลิตจนทำให้ราคาข้าวโพคลดลงและสามารถจูงใจลูกค้าได้.

สรุป การศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้มีการศึกษาดังต่อไปนี้

๑. ได้กล่าวถึงความสำคัญของสินค้าข้าวโพดที่มีต่อเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้การค้าข้าวโพดเป็นส่วนหนึ่งซึ่งได้มาของเงินตราต่างประเทศ วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อพิจารณาถึงข้อบังคับและนโยบายการส่งเสริมของรัฐบาลเกี่ยวกับสินค้าข้าวโพดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ขั้นตอนการซื้อขายข้าวโพดภายในประเทศและต่างประเทศ ของตลาดประจำและตลาดจร ปัญหาการซื้อขายข้าวโพดภายในประเทศและต่างประเทศ โดยมีวิธีการดำเนินการศึกษารวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ

๒. ได้ศึกษาถึงเรื่องข้าวโพดของประเทศไทยในด้านประวัติการปลูกข้าวโพด สภาพดินและภูมิประเทศที่ใช้ในการปลูกข้าวโพดซึ่งปรากฏว่าจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นจังหวัดที่มีการทำไร่ข้าวโพดมากที่สุด ชนิดและพันธุ์ข้าวโพดที่ปลูกอยู่โดยทั่วไป ศัตรูของไร่ข้าวโพดและต้นทุนการผลิตไร่ข้าวโพด ต้นทุนการทำไร่ข้าวโพดได้แก่ค่าใช้จ่ายในการเพาะปลูก ค่าใช้จ่ายบำรุงรักษา ค่าใช้จ่ายเก็บเกี่ยว ค่าเช่าที่ดิน ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ ซึ่งต้นทุนการผลิตเปลี่ยนแปลงไปสำหรับแต่ละท้องที่

๓. ได้รวบรวมเอกสารและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในการค้าข้าวโพดภายในประเทศ โดยในส่วนแรกของบทกล่าวถึงช่องทางการจัดจำหน่ายข้าวโพดภายในประเทศ ซึ่งประกอบด้วยบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบด้วย ชาวไร่ข้าวโพด พ่อค้าท้องถิ่น พ่อค้าชายส่ง พ่อค้าจร หรือพ่อค้านอกท้องถิ่น ผู้แทนผู้ส่งออกและนายหน้าค้าต่างประเทศท้องถิ่น ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยและองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ต่อมาได้ศึกษาการเก็บรักษาและคลังสินค้าซึ่งแยกออกเป็น ๒ ประเภท คือ โกดังโดยทั่วไปและไซโล การเก็บรักษาในไซโลจะทำให้สินค้าได้มาตรฐานแต่เสียค่าใช้จ่ายสูงขึ้น การขนส่งสินค้าจากไร่ถึงโกดังเก็บสินค้า ส่วนสุดท้ายของบทนี้ได้กล่าวถึงราคาภายใน

ประเทศโดยได้แยกราคาออกเป็น ๓ ประเภทคือ ราคาที่ชาวไร่ได้รับ ราคาขายส่ง และราคาส่งออก กล่าวโดยทั่วไปราคาที่ชาวไร่ได้รับขึ้นอยู่กับความยากหรือง่ายในการขนส่ง ระยะทาง ราคาขายส่งและราคาส่งออกขึ้นอยู่กับราคาตลาดโลก

๔ ได้กล่าวถึงผู้ผลิตข้าวโพดของโลก ระบบการค้าข้าวโพดของประเทศไทย กับต่างประเทศก่อน พ.ศ. ๒๕๐๕ จนถึงปัจจุบันโดยได้ทำการศึกษาระบบการค้าข้าวโพด ของตลาดประจำและตลาดจร วิธีการจัดสรรโควตาของตลาดทั้งสอง ราคาขายตลาด ต่างประเทศโดยได้ทำการเปรียบเทียบราคาของตลาดประจำและตลาดจร ระบบการขนส่งข้าวโพดไปต่างประเทศโดยได้พิจารณาค่าใช้จ่ายในการขนส่งแบบบรรจุกระสอบและแบบเทกอง และในท้ายบทผู้เขียนได้ศึกษาถึงบทบาทของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสมาคมพ่อค้าข้าวโพดและพืชพันธุ์ไทยที่มีต่อสินค้าข้าวโพด

จากการศึกษาวิทยานิพนธ์นี้สามารถสรุปถึงปัญหาการค้าข้าวโพดซึ่งก่อให้เกิดปัญหา ผลผลิตตกต่ำ ปัญหาราคาภายในประเทศ ปัญหาระบบการค้ากับตลาดประจำ ปัญหา ราคาขายกับตลาดประจำ ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนของชาวไร่และการให้บริการ ไซโล การแก้ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าว สามารถกระทำได้โดยการส่งเสริมด้านวิชาการ แก่เกษตรกรในเรื่องเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด การบำรุงรักษาที่ดิน ปรับปรุงและเร่งดำเนินการ ขยายเขตการชลประทาน ขยายกำลังความสามารถและประสิทธิภาพของระบบสหกรณ์ การเกษตร วางรูปแบบที่รัดกุมยิ่งในองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ปรับปรุงระยะเวลาการส่งมอบข้าวโพดให้กับตลาดประจำ และเพื่อเป็นแนวทางการศึกษาสินค้า ข้าวโพดต่อไปในตอนท้ายของบทจึงได้ศึกษาโดยทั่วไปของการที่จะจัดตั้งตลาดซื้อขายล่วงหน้า สินค้าข้าวโพดที่มีความน่าจะช่วยแก้ปัญหาการค้าข้าวโพดของประเทศไทย ได้ในปัจจุบัน แต่ทั้งนี้ในการที่จะศึกษาตลาดซื้อขายล่วงหน้าควรที่จะต้องคำนึงถึงอุปสรรค ของความร่วมมือระหว่างกลุ่มเอกชนและรัฐบาลในด้านการเงิน แรงงาน และนโยบาย